

Focus op inflatie en koopkracht

Sjoerd van der Heijden, Economisch Bureau, data science

Nora Neuteboom, Economisch Bureau, senior econoom, 06 39687836

Inflatiecijfer laat een vertekend beeld zien voor koopkracht

(Deze publicatie is een update van het op 9 februari gepubliceerde: Inflatie minder heet gegeten als zij wordt opgediend)

In januari namen, volgens de consumentenprijsindex van het CBS, de energiekosten van huishouden met bijna 90% jaar-op-jaar toe. Het grootste aandeel daarin waren elektriciteitsprijzen, die een stijging lieten zien van maar liefst ruim 110% jaar-op-jaar. Daarmee leveren de energieprijzen de grootste bijdrage aan de hoge inflatie (ruim 3 van de 6,4% in januari).

Maar er is een discrepantie tussen wat huishoudens daadwerkelijk betalen aan energie en de gemeten energiekosten in de consumentenprijsindex. Bij onze eigen interne geanonimiseerde transactiedata meten we de daadwerkelijke afdrachten van huishouden aan energie- en watermaatschappijen en daar bleek de totale jaar-op-jaar stijging van kosten in januari 30% te zijn, in plaats van bijna 90%.

Andere meetmethode en aanpassing van gedrag

Ten eerste vanwege de verschillende meetmethodieken. In onze data zien we de totale kosten aan gas, water en elektriciteit voor huishoudens, terwijl het CBS de energie inflatie raamt door de huidige energieprijzen mee te nemen. Het CBS meet namelijk maandelijkse prijzen van nieuwe contracten, terwijl veel huishoudens een meerjarig contract hebben. Uit de Energiemonitor die de Autoriteit Consument & Markt publiceert, blijkt dat in de afgelopen zomer 56 procent van de 8 miljoen Nederlandse huishoudens een contract had met een looptijd van 1, 2, 3 of 5 jaar. Deze huishoudens ervaren op dit moment dus nog niet de lasten van de hogere energieprijzen. Afhankelijk van de looptijd van hun contract zal de pijn eventueel later nog komen als de energieprijs hoog blijft.

Ten tweede hebben Nederlanders hun gedrag ten aanzien van hun energieconsumptie aangepast. Veel huishoudens hebben bijvoorbeeld tijdens de lockdown hun huis verduurzaamd. Maar liefst 21% heeft kleine energiebesparende maatregelen genomen. Voor grotere maatregelen, zoals zonnepanelen of vloer- of dakisolatie, is dit 15%. Vorig jaar werd in Nederland bijna 10 procent van de elektriciteit opgewekt met zonnepanelen. In 2017 ging het nog maar om 2 procent. Dat betekent, in combinatie met een warme winter, dat het gebruik van gas en niet zelf geproduceerde elektriciteit waarschijnlijk verder is afgenomen in de afgelopen maanden.

Bovendien zijn consumenten waarschijnlijk minder gaan thuiswerken tijdens de winter in 2021/2022 dan een jaar ervoor. Google mobiliteitsdata van werkverkeer laat een daling zien van 29% in de periode november 2020 t/m januari 2021 in

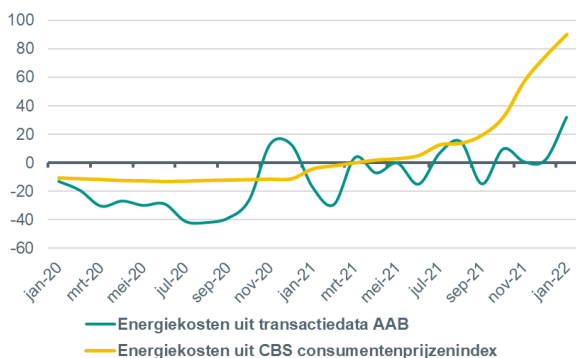
vergelijking met dezelfde periode in 2019. De daling was rond de 23% in de periode november 2021 t/m januari 2022 in vergelijking met dezelfde periode in 2019. Minder thuiswerken betekent minder energiegebruik door een huishouden.

Inflatie blijft hoog, maar holt de koopkracht minder uit dan in eerste instantie het geval lijkt

De inflatie is hoog en blijft waarschijnlijk de komende maanden nog hoog. In januari zien we bijvoorbeeld in de transactiedata dat huishoudens jaar-op-jaar 30% meer betalen aan energiekosten, terwijl dat in december nog 0% was. Dit komt hoogstwaarschijnlijk omdat per januari veel vaste contracten zijn herzien (met een hogere prijs). Maar dit percentage ligt nog ruim onder de bijna 90% zoals het CBS dat voor januari 2022 rapporteerde.

Daadwerkelijke uitgaven energie stijgen minder

Jaar-op-jaar percentuele stijging

Bron: ABN AMRO transactiedata, CBS

Het negatieve effect van de hoge energieprijzen op de gemiddelde koopkracht is naar alle waarschijnlijkheid een stuk lager dan de inflatie doet suggereren. Vanwege de lange looptijd van contracten, de relatief milde winter en investeringen in de verduurzaming van woningen, ervaren consumenten relatief minder pijn in de portemonnee door de scherpe stijging. Bovendien wordt de energiebelasting eenmalig verlaagd in 2022, een gemiddeld huishouden betaalt daardoor dit jaar 400 euro minder belasting. Alleen al deze laatste maatregel zorgde er [volgens het CBS](#) voor dat de inflatie in januari niet uitkwam op 7,4%, maar op de nu gerapporteerde 6,4%. (Sjoerd van der Heijden en Nora Neuteboom).

DISCLAIMER

Dit document is samengesteld door ABN AMRO. Het heeft uitsluitend als doel om financiële en algemene informatie te verstrekken over de economie. ABN AMRO behoudt zich alle rechten voor met betrekking tot de informatie in het document en het document wordt uitsluitend aan u verstrekt voor uw informatie. Het is niet toegestaan dit document (geheel of deels) te kopiëren, distribueren, door te geven aan een derde of om het voor enig ander doel te gebruiken dan hier boven bedoeld. Dit document is informatief bedoeld en vormt geen aanbieding van effecten aan het publiek, of een uitnodiging om een aanbod te doen.

U mag niet om welke reden dan ook vertrouwen op de informatie, meningen, beramingen, en aannames in dit document noch dat het compleet, accuraat of juist is. Er wordt geen garantie gegeven, uitdrukkelijk of stilzwijgend, door of uit naam van ABN AMRO, haar directeuren, functionarissen, vertegenwoordigers, gelieerde partijen, groepsmaatschappijen of werknemers met betrekking tot de juistheid of volledigheid van de informatie in dit document, en geen enkele aansprakelijkheid wordt geaccepteerd voor enig verlies als direct of indirect gevolg van het gebruik van deze informatie. De opvattingen en meningen opgenomen hierin kunnen op enig moment aan verandering onderhevig zijn en ABN AMRO heeft geen enkele verplichting om de informatie in dit document na de datum hiervan te herzien.

Voordat u in enig product van ABN AMRO investeert, dient u zich te informeren over de verschillende financiële en andere risico's, alsmede mogelijke beperkingen voor u en uw investeringen als gevolg van toepasselijke wetgeving en regels. Indien u, na lezing van dit document, overweegt een investering te doen in een product, raadt ABN AMRO aan om een dergelijke investering met uw relatiemanager of persoonlijke adviseur te bespreken om nader te bezien of het relevante product – met inachtneming van alle mogelijke risico's – past bij uw investeringen. De waarde van beleggingen kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garanties voor de toekomst. ABN AMRO behoudt zich het recht voor wijzigingen in dit materiaal aan te brengen.

Alle rechten voorbehouden